

Конференција за новинаре након сједнице Управног одбора Савјета за имплементацију мира

Изјава високог представника Валентина Инцка:

Даме и господо,

Прије свега, најљепша вам хвала што сте дошли.

Наши разговори међу члановима Управног одбора Савјета за имплементацију мира (PIC) у последња два дана били су конкретни и свеобухватни. Бавили смо се питањима као што су владавина права, образовање и економија – питањима која директно утичу на животе босанскохерцеговачких грађана.

Порука која се провлачила кроз цијели овај састанак је да нам је напредак потребан.

Напредак морамо видјети одмах, и порука с овог PIC-а је да ће међународна заједница остати ангажована са својим партнерима у Босни и Херцеговини како би им помогла да постигну напредак.

Постоји фаталистичко гледање да се – с обзиром да је остало мање од годину дана до сљедећих општих избора – не може постићи пуно, будући да су странке већ кренуле у кампању.

Ми у међународној заједници то не прихватамо и не видим зашто би грађани Босне и Херцеговине то требало да прихвате. Будући да је још година дана остала до општих избора, владајуће институције и странке треба сада да ураде посао.

* * *

Сви сте ви упознати са спорим напретком у имплементацији програма “5 + 2” од фебруара 2008. године. 5 + 2 се тиче успостављања чврстих услова који ће омогућити овој земљи да иде напријед, економски, политички и социјално, за добробит сваког грађанина – а ипак договор о кључним питањима и даље се не постиже. Сматрамо да је такав договор могућ и то прије сљедећих избора.

PIC је такође информисан о напретку у преговорима у имплементацији одлуке Сејдић-Финци. Стрпљив и конструктиван ангажман Европске уније дао је прилику земљи да постигне прави напредак у правцу кандидатуре и чланства, али још увијек остаје да видимо да ли ће политички лидери искористити то што се њима и грађанима које представљају нуди.

Делегације су такође чуле излагање предсједавајућег Централне изборне комисије о томе шта је потребно учинити како би у октобру 2014. били одржани избори. У овом контексту, Управни одбор PIC-а је позвао да се што прије, и у пуној координацији са Централном изборном комисијом, усвоје неопходне промјене члана 9.3 Изборног закона БиХ. То је хитно јер ће тај амандман омогућити Централној изборној комисији да припреми и спроведе изборе. Ово питање не треба везати за друге амандмане на Изборни закон јер је ријеч о квалитативно различитом питању.

* * *

Друга важна тема разговора било је поштовање владавине права. Током последњих неколико година, све је већа тенденција да политички разлози и прагматизам имају приоритет над владавином права, и то мора престати. Већ смо били свједоци веома негативних посљедица које то има за грађане – на примјер, одлагање избора у Мостару 2012. године.

Поштовање владавине права укључује и поштовање Дејтонског мировног споразума, уставног оквира, и, важно је рећи, обавезе спровођења одлука Уставног суда БиХ.

* * *

Управни одбор РС-а је још једном поновио своју пуну подршку независном и професионалном правосудном систему на свим нивоима у БиХ.

Покушаји вршења политичког притиска и утицаја на ове институције су неприхватљиви. Управни одбор РС-а је изразио посебну забринутост због непрекидних настојања да се угрози ауторитет државних правосудних институција.

Правда и одговорност за ратне злочине и геноцид представљају основне елементе процеса помирења за жртве и народе у БиХ. Стога, одлука Европског суда за људска права у предмету Мактуф-Дамјановић и њен утицај на судско процесуирање ових ужасних злочина се не смије злоупотребљавати у политичке сврхе као што смо то недавно видјели. Управни одбор РС-а изражава своју велику забринутост у том погледу.

* * *

Делегације су данас такође нагласиле значај образовања за будућност Босне и Херцеговине.

Политички директори су информисани о питању школе у Коњевић Пољу, као и о јучерашњем првом састанку новог школског одбора и усвајању новог пословника о раду. Много је енергије утрошено да би све стране размотриле ово питање – али нису све активности објављене у јавности. Надам се да у данима који су пред нама домаћи актери могу постићи довољан напредак како би се преостала дјеца могла што прије вратити у школе и добити адекватно образовање. Циљ међународне заједнице јесте да се сва дјеца врате у школу..

Истовремено, протести родитеља из Коњевић Поља и Врбањаца су одраз ширих питања која се морају ријешити кроз дугорочну стратегију у области образовања. У овом контексту, РС је истакао хитну потребу да надлежни органи власти на цијелом подручју БиХ на свим нивоима крену одлучно са реформом образовања с циљем побољшања образовних стандарда, заснованих на принципима недискриминације, несегрегације и инклузивности.

Подсјетили смо се да се БиХ, када је приступила Савјету Европе 2002. године, обавезала да ће укинути дискриминацију и сегрегацију у свом образовном систему. Једанаест година касније, није предузела значајне кораке да то уради, што ће представљати препреку за БиХ на њеном путу ка Европи. Међу делегацијама је владало снажно увјерење да садашњи образовни систем не припрема младе људе да буду конкурентни у економији 21. вијека.

Апелујемо на Конференцију министара образовања да преузме активнију улогу и да сачини кохерентнији законски оквир у области образовања на цијелом подручју БиХ, укључујући веће приближавање наставних планова и програма, као и да ради на подизању стандарда у свим школама. Чланови РС-а су потврдили своју спремност да и даље пружају помоћ школама у БиХ кроз њихове постојеће програме.

* * *

Као закључак, дозволите ми да кажем да су лидери у оба ентитета показали неспремност или неспособност да политички систем учине функционалним. Политичари у Републици Српској и даље оспоравају ауторитет државних институција и доводе у питање територијални интегритет БиХ у својим изјавама. С друге стране, такође смо чули хушкачку реторику. Осим тога, у Федерацији недостају хитне активности по питању договарања око реформи.

Због спорости, грађани у оба ентитета носе посљедице овакве ситуације.

Управо прије неколико мјесеци, грађани су изашли на улице широм земље да би исказали своје незадовољство уобичајеном политиком. Порука коју је послао РС јесте да ће међународна заједница учинити све што је могуће да би помогла да грађани БиХ остваре своје тежње ка бољој будућности. Али, као што вам је свима познато, није задатак међународне заједнице да рјешава проблеме у овој земљи – то је задатак изабраних лидера. Улога јавности је такође да изврши притисак на политичке лидере да почну одговарати на њихове захтјеве. Изабрани званичници раде за грађане ове земље што је концепт који, чини се, ови званичници често губе из вида.

Још једна тема о којој смо разговарали, а која директно утиче на артикулацију гласа народа, је неизоставна улога независних медија у преношењу незадовољства грађана. Босни и Херцеговини су потребни снажни, слободни и критички медији. Постоје уставне и законске гаранције за слободу говора, а ипак смо видјели како неки лидери покушавају да стишају критике.

У Коминикеу смо подсјетили власти у БиХ на њихове обавезе да испоштују међународне стандарде слободе медија. Јавне личности се морају уздржати од покушаја застрашивања медија. Међународна заједница стоји раме уз раме са новинарима у БиХ који раде, често у веома тешким условима, да би подржали право грађана да јавно искажу своје мишљење.

Изјава првог замјеника високог представника Тамира Васера:

Мостар

Међу чланицама Савјета за имплементацију мира (PIC) преовладало је разочарење због константног неуспјеха релевантних политичких странака и институција да испуне своје обавезе на имплементацији пресуде Уставног суда БиХ о изборном систему за Мостар.

Због овог неуспјеха, грађанима Мостара је и даље ускраћено право да учествују на општинским изборима.

Управни одбор PIC-а је подвукао да локални избори у Мостару треба да се одрже најкасније до октобра 2014. године. Управни одбор је такође нагласио да ће свака странка која се искрено не ангажује у процесу тражења рјешења носити пуну одговорност за стално негирање основних права грађанима Мостара.

Такође смо још једном потврдили, у складу с оним што су се и саме странке усагласиле прошле године, да је кључни принцип да Мостар остаје јединствена, кохерентна, мултиетничка општина с извјесним нивоом локалне управе/администрације испод нивоа Града.

Презентован је оквирни документ око којег су се почетком године договориле многе странке, али двије главне странке у Мостару и даље одбијају да преговарају о основама принципа усвојеним прошле године. Умјесто тога, имамо неке нереалне идеје као што су подјела других градова или именовање супервизора за Мостар. Ово нису озбиљни приједлози и само скрећу пажњу с истинских активности које је потребно предузети. И даље смо спремни да помогнемо свим странкама у Мостару када буду спремне да се конструктивно укључе у рјешавање проблема.

Питања у вези с Федерацијом

Генерално, Управни одбор је позвао власти у Федерацији да удвоструче своје напоре током преосталог дијела мандата како би осигурали ефикасно функционисање институција. Конкретније, власти у Федерацији треба да предузму потребне мјере како би Уставни суд Федерације БиХ, укључујући и Савјет за заштиту виталног националног интереса, могао извршавати све своје надлежности.

Власти Федерације БиХ треба да усвоје измјене и допуне Закона о министарским, владиним и другим именовањима како би осигурали институционалну стабилност у Федерацији. Овим измјенама и допунама би се потврдио континуитет функција, док би се истовремено осигурали механизми за рјешавање блокада у процесу именовања.

Делегације земаља-чланица позвале су Парламент Федерације да усвоји Закон о унутрашњим пословима Федерације с потребним измјенама и допунама, како би се осигурала правна независност полиције, укључујући и независност у буџетским питањима. ОНР, ЕУ и САД су тијесно сарађивали с локалним властима на спровођењу ових реформи. Такође смо увјерени да би усвајање усклађених закона о унутрашњим пословима на нивоу кантона додатно промовисало развој независног и професионалног рада полиције.

На крају, Управни одбор је поздравео одлуку Парламента Федерације БиХ да спроведе иницијативу за реформу Устава Федерације БиХ тако да овај ентитет постане функционалнији, економичнији и да брже реагује на потребе грађана. Група стручњака презентовала је низ добрих идеја, али странке могу и треба да презентују своје идеје. Искрено се надам да Парламент може да предузме конкретне активности, укључујући и гласање о различитим приједлозима, прије почетка сезоне годишњих одмора и периода предизборне кампање који ће услједити.

Економија

Земље-чланице Управног одбора такође су добиле информације о stand-by аранжману ММФ-а у БиХ. Управни одбор чврсто подржава настојања ММФ-а да осигура фискалну дисциплину и структуралне реформе у области економије. Такође је подржао даљњу примјену ММФ-овог принципа условљавања како би се осигурало спровођење ових реформи које дјелују као инструмент за отварање нових радних мјеста и побољшање животног стандарда. Ово су најважнија питања у свакодневном животу грађана Босне и Херцеговине.